

خبرنامه اطلاع رسانی داخلی
دفتر تبلیغات اسلامی حوزه علمیه قم
ویژه نامه هفته وحدت

وَأَجْمَعُوا إِلَى اللَّهِ
عَمْرًا مَعْرُوفًا
وَمَعْرُوفًا

قرآن و عترت دو محور وحدت و حرکت

نویسنده: آیت الله جوادی آملی

خدای سبحان همه‌ی مؤمنان را به وحدت بر محور ریسمان الهی که همان قرآن کریم و عترت طاهرین - علیهم السلام - می‌باشد دعوت می‌نماید: «وَ اعْتَصِمُوا بِحَبْلِ اللَّهِ جَمِيعًا وَلَا تَفَرَّقُوا وَاذْكُرُوا نِعْمَتَ اللَّهِ عَلَيْكُمْ إِذْ كُنْتُمْ اَعْدَاءً فَالْفَ بَيْنَ قُلُوبِكُمْ فَاصْبَحْتُمْ بِنِعْمَتِهِ اِخْوَانًا وَ كُنْتُمْ عَلَى شَفَا حُفْرَةٍ مِنَ النَّارِ فَأَنْقَذَكُمْ مِنْهَا» [۱] یعنی همگی به ریسمان خدا چنگ زنید و به راه‌های متفرق نروید و به یاد آرید این نعمت بزرگ خدا را که شما با هم دشمن بودید و خدا در دل‌های شما الفت و مهربانی انداخت و به لطف خداوند برادر دینی یکدیگر شدید و در پرتگاه آتش بودید که شما را نجات داد.

انسان موجودی تکامل طلب و متساعد است و برای بالا رفتن و تعالی یافتن نیاز به دستگیره و ریسمان الهی دارد که همان قرآن و عترت است. قید «جمیعاً» در آیه نشان می‌دهد که چنگ زدن فردی به ریسمان محکم الهی کافی نیست بلکه باید همگی با هم در خدمت قرآن و عترت باشند و بدان اتصال داشته باشند. بنابراین، در این کریمه یک تکلیف برای همه‌ی مؤمنان است که ادای آن با چنگ زدن جمعی حاصل می‌شود، نه اینکه هر شخصی دستور داشته باشد به تنهایی به ریسمان خدا تمسک جوید.

وقتی انسان می‌بیند که بار امانت الهی را همه باید بردارند، احساس سبکی و نشاط می‌کند، وقتی به بیند که تمسک به ریسمان الهی همگانی است و مسئولیتهای دینی تنها متوجه او نیست، احساس تنهایی و افسردگی نمی‌کند و طبق اصل «فإنَّ بالله مع الجماعة» [۲] قدرت و توان چند برابری می‌یابد؛ علاوه بر این که اساساً عمل به دین و اجرای احکام نورانی قرآن کریم بدون حضور همه جانبه‌ی افراد جامعه امکان پذیر نیست.

اگر چه هر اجتماعی محوری دارد، ولی اگر این محور، ریسمان

در این صعود و پرواز جمعی، آنها که قدرت پرواز دارند، باید پر و بال خویش را برای بی‌پناهان و بی‌پر و بالها بگسترانند تا پس از پرورش، خود آنها نیز بتوانند به آسمان معرفت و معنویت و قرب خدای سبحان پر کشند؛ چنانکه خداوند به رسول خود می‌فرماید: «وَ اخْفِضْ جَنَاحَكَ لِمَنِ اتَّبَعَكَ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ» [۵] تو که قدرت پرواز داری و می‌توانی تا حد «دنا فتدلی» * فکان قاب قوسین أو أدنی» [۶] اوج گیری، تنها به محضر ما نیا، بلکه بکوش تا مؤمنان را نیز با خود بیاوری!

مانند کبوتری که پر خود را پهن می‌کند تا جوجه‌هایش را زیر بال پرورش خود قرار دهد و زمانی برسد که آنها نیز توان پرواز داشته باشند و به آنها آیین پرواز می‌آموزد، تو نیز برای فرزندان ایمانی خود خفض جناح کن یعنی باله‌ایت را پایین بیاور و آنان را تحت پرورش آسمانی خود قرار ده تا بتوانند به همراه تو به آشیانه‌ی قرب خدا پر بکشند.

الهی نباشد، آن جامعه در ضلالت است و ره به مطلوب و سعادت نخواهد یافت؛ از این رو، هر اجتماع و اتحادی مطلوب و پسندیده نیست، بلکه وحدت بر محور قرآن و عترت است که انسان را از تاریکی‌های وابسته به غیر خدا خارج می‌سازد و به «الله» که نور مطلق است می‌رساند.

حضرت امیرالمؤمنین - سلام الله علیه - می‌فرماید: ما پیش از اسلام با هم بودیم، نظام اسلامی بین ما تفرقه افکند؛ زیرا آن اتحاد بر محور شرک و جاهلیت بود و اسلام طبق دستور «وَ اُمْتَازُوا الْيَوْمَ اِيَّهَا الْمُجْرِمُونَ» [۳] صف مسلمانان را از صف مشرکان جدا ساخت و همه‌ی مسلمانان را با یکدیگر متحد ساخت. آن حضرت در خطبه‌ی «شققیه» خود را محور حکومت و سیاست معرفی می‌نماید. همان‌گونه که سنگ آسیاب بر محور خود می‌چرخد و به آن محور نیاز دارد. «أما والله لقد تقمصها ابن أبي قحافة و إنه ليعلم أن محلی منها محل القطب من الرحا» [۴].

پی نوشت ها:

- [۱] - سورة آل عمران، آیه ۱۰۳.
 - [۲] - نهج البلاغه، خطبه ۱۲۷؛ دست خدا با جماعت است.
 - [۳] - سورة یس، آیه ۵۹؛ (و به آنها می‌گویند:) جدا شوید امروز ای گنهکاران!
 - [۴] - نهج البلاغه، خطبه ۳؛ به خدا سوگند و (ابوبکر) ردای خلافت را بر تن کرد در حالی که خوب می‌دانست من در گردش حکومت اسلامی همچون محور سنگ‌های آسیابم.
 - [۵] - سورة شعراء، آیه ۲۱۵.
 - [۶] - سورة نجم، آیات ۸ و ۹؛ نزدیکتر و نزدیکتر شد، تا آنکه فاصله‌ی او (با پیامبر) به اندازه‌ی فاصله‌ی دو کمان یا کمتر بود.
- منبع: سایت اندیشه قم

